

PERŽVALGA.

— Kokie tai Vilniaus du „ponaičiai“ ginčijasi per „Kraj“ apie lietuvišką klausimą: vienas apginiauja Lietuvos lenkus prieš užpildinėjimus ant jų per „pašėlusius“ lietuvystėj kunigus ir šep jau visokius lietuviškus radikalus, o kitas jau stoja tų „užpuolikų“ pusėje ir ramina savo draugą, kad greit pareis tokiems nesusipratimams galas, ir kad lietuviai su lenkais tautiškame klausime pareis į visišką sandorą. Reikia tiktai, girdi, luktelti iki pasirodant pirmam lietuviškam laikraščiui (kuris jau bene esąs nuo valdžios daleistas), o tada bus užsmelkta visi jaunosios lietuvių kartos radikališki diegai, nes apie tą laikraštį esą susikuopę „išmintingos“ ir „ramios“ pajiegos. — Tos tai „ramios“ pajiegos, suprantama, gaus gerą pasparą ir nuo valdžios prilaikymui pataikunų organo, ir galės dar nemažai pridaryti Lietuvoje ant tautiškos papėdės klastų, jeigu užrubežinių lietuvių „nerami“ dvasia tam darbu nepakenks.

— Plačiai aprašo rusiški lakraščiai apie atidengimą Vilniuje Katrės-Kekšės paminklo. Pribuvus prie dar uždengtos stovylos caro dėdei Mikui Aleksandraičiui su visa gauja caro tarnų viršininkų, jau ten radosi įvairios valdinyčių ir mokyklų deputacijos, o teipgi ir visa Vilniaus katalikų dvasiškijs su savo vyskupu Roppu priešakyje. Čia tai paskiaus susirinko daugybė visokių Lietuvos edėjų, net pribuvo garsingas darbininkų plakėjas, buvęs Vilniaus gubernatorius von-Val, ir tada vyskupas su kunigais nusiskubino katedron laikyti iškilmingą tam atsitikimui diėvmaldystę. Kada čydras nuo špizinio paminklo nusileido, tada užžaidė kareiviška muzikė ir iššovė kanuolės 360 šuvių. Prie kojų pa-

minklo sudėjo vainikus deputacijos bajorų Vilniaus, Vytebsko, Mogilevos, Minsko, Gardino, o teipgi Kauno gubernai-kurių valėčių pasiuntiniai.

— Nesiuntinėkite, vientaučiai, Lietuvon pinigų įdėdami juos į registruotus laiškus! Eina gandas, kad labai daug tokių laiškų tampa ant rubėžiaus tamožnės išrevidavojami ir pinigai, zinoma, iš ten dingsta. Toks vagyėčių budas ypatingai pastaru laiku yra praktikavojamas ištisai visą pasienį Lietuvos ir Lenkijos. Vagių mat ir urėdiškuose biuruose nestoksta. Geriau yra siųsti per bankus arba paprastu būdu, per pačtą.

— Gavome laišką nuo A. J. Vištaliaucko, esančio Argentinos beprotnamyj. Tarpe koki-to svarbaus iš jo gyvenimo, V. rašo, kad bepročų namo užveizda jam apreiškusi, jog jau gauta ten esąs raštas nuo komiteto, išrinkto per S.L.A. išėmimui jo iš tos vietos; bet kaip abelnai jo dalykai stovi ir kaip žiūri ant to reikalo tenyksičiai autoritetai, apie tai jam vienok nieko nesakė. Jo sunus jau nuvažiavęs prie jo, ir gavęs kur ten ant geležinkelio tarnystę. Daug rašo aktyvų faktų iš savo praėjusio ir dabartinio gyvenimo, bet kadangi tas viskas dabar dar nėra galimu ir reikalo garsinti, tai tuos visus raštus padedame į „Vien. Liet.“ archyvą, kur yra sukrauti ir visi pirmėni, tai apgarsinti, tai dar ne, raštai. Viską tą galės sunaudoti busimas to vargingo žmogaus bijografas. Jo gyvenimas, tai ištisa, ir galima sakyti, labai neteisinga tragedija...

— Iš visur girdėtis gailūs dėjavimai ir skundai ant blogų laikų; matosi baises skurdas ir vargai darbinikiškos luomos. Bet ar daug yra permatančių tų visų nelaimių šaltinių? Ant nelaimės, dar neperdaug. Išmintingas žmogus mato, kad kiekvienoje šalyj var-

gai esti proporcionališki valdžios gerumui: dora valdžia mažesni ir vargai; juo valdžia blogesnė, tuo baises skursta pavaldiniai. Ir žmonija plukiasi, veržiasi iš po despotišku valdžių (nes ten jau valdžia kuoblogiausia!), ir dėlei tų priežasčių kyla baises ir kruvinos karės, rėvoliucijos. Šiadiengi pas mus, Amerikoje, despotizmas po republikonų valdžia auga vis storyn, ir žmonės klimpsta į vargus vis gilyn. Tačiau mes norėdami nuo to išsiliuosuoti, nereikalaujame pralieti nė vieno lašelio brangaus žmogaus kraujo. Mes, amerikiečiai, štai ką darome: dienoje balsavimų ant visokių urėdninkų, o ypatingai ant prezidento, priėję prie balsavimų dėžutės (ballot-baksio) užbrėžiame kryžiuką už socialistų tikiėtą. Lengva ir daili išėiga iš vergijos ir straikų! Šimet socialistai pastatė ant tautiško tikieto šiuos du vyru: prezidentu—E. Debsą ir viceprezidentu—B. Hanfordą. Nepamirškite, vientaučiai, kad balsuodami už juos, balsuosite už savo laimę.

— Turime progą dar pranešti apie bruzdėjimą Amerikos lietuvių socialistų sutverti savo organizaciją. Prie to susivienijimo jau prisidėjo keletas kuopų, iš kurių didžiausią yra: Scranton, Pa., Philadelphia, Pa., Cleveland, O. ir k. Teipgi daugelis prisiglaudė ir pavienių: iš Trenton, N. J., Plymouth, Pa., Wilkes-Barre, Pa., ir iš kitur. Susivienijimas socialistų nusprendė atpirkti nuo Chicagos, Ill. sėc. kuopos spaustuė ir panaudoti ją ant socialistiškos propagandos, spaudinant tam tinkamus raštus.

Isz Lietuvos.

Naumiestis, Suvalkų gub.

Lietuviai, apart valdžios tarnų-žemskių, žandarų ir ke-

lių išgamų, nieks netrokšta maskoliams laimės, ypatingai šioj su Japonija karėj; iš žėdno maskolių nuopuolio džiaugiasi, o japonams prijaunėia, ir ant jų skriaudos su širdgėla žiuri. Jei visi teip darytų, tai but bepigal!

Naumiestyje 28 rugpiučio visi žmonės šnekėjo apie caro išduotą manifestą, ir dovanas. Buvo paskalas, kad ant dešimtos ryte bus iškilmingos mišios, ir bus skaitytas manifestas. Paskambinus, suėjo žmonės bažnyčion klausyti „žemiško dievo mylistų“. Manifestas tapo skaitytas prieš mišias, ir skaitant žmonės ėmė grustis prie altoriaus, teip kad vos tik keletą žodžių girdėjo; kiti suvisai nieko neįklausė. Po pusė mišių, atėjo keletas šnipų, ir žemsargis; stovi ir, užvertę barzdas, žiuri kas čia dėsis. Bet mišias kunigas pabaigė, pagiedojo „cibę“, ir ėmė kalbėti tokią maldą; šnipai nusi-grudo prie altoriaus klausyti, bet tuomtarpu maldą jau pabaigė. Žemskiai ir šnipai klausinėjo žmonių, ką skaitė, bet tie nė viens nežinojo, nes gerai negirdėjo.

Po sumai jau tik ir pleškėjo visose Naumiesčio gatvėse apie manifestą, ir žėduas norėdams prieš kitus išmintingu pasirodyti, savaip plepėjo: vieni džiaugėsi, kiti liudėjo; zinoma, buvo visokių. Ant gatvės stovė barelis ukininkų ir kalbasi:

— Sako caras manifestą išleidęs, ir dideles dovanas davęs žmonėms.

— Teip jau, — nuo tų dovanų mums nevienam nugara subraškė!

— Sako visus vagius paleisę.

— Sako išbėgusiems bus valna sugryžti.

— Sako baudas dovanojo.

— Zinoma, kad žmonės nesuoprantos visai priešneka; bet mums, ukininkams, iš tų dovanų nėr ko džiaugtis. Vagis (carukas) gimė, vagiams ir

laisvė; o tie vagis tai dabar tik šluos mūsų menkus turtelius, lobys policiją ir žydus; o mums, pamatysit, tuo didesnius mokesčius uždės, nes naujam carukui paskirs algos keletą milijonų.

— Cha! cha! cha! — nusi juokė keletas, ir pamatę mane arti, pasiziūrėjo į viens—kitą, ir ėmė apie lysių arimą šnekėt.—

Pas Naumiestį 25 rugpiučio vėjas parvertė Ašmoniškių Pakalkos melnyčią.

Įstabesnių naujienų tuom tarpu nėra. *Skaitikas.*

Budka, Gudelių valsčiaus, Suvalkų gub.

Kaip kiekvienoj valsčiaus raštininčioj, taip ir čia esti kas ketvirtis metų valsčiaus sueigos (skodai). Viena tokia sueiga buvo liepos mėn., per kurią vaitas — Bielskus — apgarsino viršininko paliepimą, kur tarp kitko sako: „kad mokesčius umai užmokėtumėt, kad kelius ištaisytumėt, kad spauda per caro mylistą yra atliuosuota ir neimkit jokių knygų iš Prusų nes josios negeros“.

Ir gal but gerai vaitelis jau susirinkimą užbaigęs, jeigu kai—kurie išmintingesni ukininkai nebut išdrybę paklaust: „O tie nauji mokesčiai už gyvulius kuriuos pradės lupt tik nuo rugsėjo mėn. ar ir nuo caro paeina?“

Vaitelis atsakė, kad nuo caro.

„Tai parodyk mums „cirkuliarą“ (apliukraštį), kad nuo caro“.

„Nerodysiu, nes yra sekretas“, atkirto vaitas.

Na, nerodai nerodyk; tai rašyk mums protokolą, arba duok vietą, tai mes patį rašysime, kad neturim pinigų tiems naujiems mokesčiams ir mes jų nemokėsime.

„Neleisiu į kanceliariją! Tik eikit greičiau pasirašyt į knygas protokolo, kad „skodas“ užbaigtas“, švankštė vaitelis.

„Vyrai!“ — sušuko keletas

balsų, — „ar mes eisim savo kailius parduot? ant ko mes ten rašysimės? ar kad mums namus parduot?“ Prisidėjo prie tam dar keliolika balsų, ir susirinkimas taip pradėjo užti, kaip bitės avilyje. Vaitas šaukė: — „Vyrai, eikit pasirašyt, ba bus blogai!“

O šie tik traukia — kas į vieną galą plento, kas į kitą. Pasirašydami buvo tik keletas balsų.

Perpykęs vaitelis su raštiniu Kinderiu pasiryžo nubaust tokius maištininkus, ir apskundė keturis ukininkus pavieto viršininkui, kaip ardytojus tvarkos.

Po kelių nedelių pašaukė tuos ukininkus į valsčiaus raštinyčią ant tyrinėjimo viršininko pagelbininkas (maskolbernis) Baranauckas. Iš pradžių labai užsikarščiavęs pradėjo grumot, kad už tokį pasipriešinimą gali nubaust administratyvišku budu, mažiausia ant pusės metų, kalėjimu.

Bet šie nenusigando, nurodydami, kad ne jų vienų kaltė: kad visas valsčius nepasirašė, ir už tai negali jie vieni atsakyti. Po ilgo tarymosi parėjo ant to, kad maskolbernis pradėjo grazumu prašyt, kad eitų pasirašyt į knygą valsčiaus sueigos protokolą, ir įkalbinėt, kad ukvatytų kiekvieną valsčionį, idant pasirašytų. Bet šie ant to nesutiko, ir nuėjo kas sau. — Garbė tiems naršiams vyrams!

Barzdinėlio Brolis:

Isz Škotijos.

Tarpe Škotijos darbininkų — airių ir lietuvių — užgimė dideli nesutikimai. Reikia žinoti, kad Škotijos airiai visi yra atėję nuo salos Airijos (Irlandijos) — vieni iš jų tiki į švą arkli, vadinami „ovenčiai“, kiti — katalikai — tiki į juodus žandarus. Abeji yra tamsūs, nieko nesuprantą. Taigi prasidėjus rinkimams

atstovų į parlamentą, tapo išskirta keletas iš jų tarpo kandidatų, kurie, žėdnas norėdami įgyti šiltą vietelę, darė ant gatvių susirinkimus, kalbėjo višaip masindami darbininkus, kad už anuos balsuotų ir žadėdami, kad tapę išskirtais į parlamentą padidįs darbininkams algas, kad randa būs pigesnė; kiti sakė, kad visi ateiviai (— lietuviai ir k.) bus išvaryti, ir nurodinėjo, ką anie blogą tie ateiviai daro, ir tt. ir tt. Ir prasidėjo intrigos, neapsikentimai. Airiai pradėjo visur—kur stoti lietuviams skersai kelią, ir daryti visokias skerspaines, kad tik jų nepri-leisti į pabirkus arba kasykles. Bet, gerai patarė sako: „kada du šunys susipiauja, tada trečias pagriebia kaulą“. Taip ir čia atsitiko. Iš tų savitarpinių darbininkų vaidų pasinaudojo kompanijos ir darbdaviai. Sustraikavus airiams, jie pasiuntė savo agentus tarp lietuvių, kurie kalbėjo: „argi jūs dabar nepasinaudosite proga, idant atkeršyti airiams už jums darytas skriaudas? eikit ir dirbkit!“ Ir lietuviai, tamsybės aukos, ėjo ir skebsavo. Suprantama, kad tuomi lietuviai savo santikių nepagerino, o pablogino.

Kodėl lietuviai taip daro? Kodėl anų svetimtaučiai neapkenčia? Argi lietuvis jau būtų toks menkas darbininkas? Ne! Jis kuniškose pajiegose yra dar drutesnis už anglus ir airius. Tai kodėlgi tad lietuviai visur randa sau priešius? Ogi už tai, kad tuos priešius pagimdo jie patįs. Jau jie patįs tarp savęs nesutinka, prasimano visokius pravarđziavimus, tai ko tad norėti, kad jie pataikytų sugyventi grazumu ir su svetimais. Kada išnyks vaidai už kunigus, už bedievystę; kada kiekvienas įsičiėpys sau tą mislę, kad visa pasaulė yra mūsų vargdienių tėvynė, o visi darbininkai, gyvenanti tikrai iš savo triuso

yra mūsų broliai; kada nieks nepersekios laisvės rašto, žodžio ir mislies, — tada tikrai prazys meilė ir vienybė. Žmonės, susipratę kad tai pirmųjų čiai visi nesutikimai buvo sąjami pašaliniais intrigantais, tykančiais pasigriebti besivaidyančių triusą, ramiai ir maloniai gyvės ant šio pasaulio, ir gyvenimas iš vadinamos „ašarų pakalnes“ pavirs į jėškumą svajonėse rojų.

Škotijos Senis.

Politiszkos žinios.

Politiszki sanvaitės nuotikiai.

Amerika. Valstijų sekretorius Hay pareikalavo nuo Rusijos išaiškinimo ir išsiteisinimo iš maskolių pasielgimo su amerikoniška pačta, kuri dar liepos mėnesį buvo perimta nuo garlaivio Calchas ir pervežta į Vladivostoką, kur maskoliai ją atplėšė ir išrevidavojo. Prie ko daugelis laišku ir siuntinių visiškai dingo. Minėtas garlaivis priklausė Alfred H. Holt & Co., iš Liverpoolio, kuri tai kompanija paskiaus ir atsišaukė prie Amerikos, klausdama, ką turi daryti ant tolesnio su amerikoniška pačta, nes maskoliai, sako, jai užgynė ant tolesnio vežti Amerikos pačtą į Japoniją.

Macedonija. Graikų laikraščiai sako, jog reta diena Macedonijoje praeina, kad bulgarai nenužavintų kokį vieną—kitą iš ten esančių graikų. Neseniai kaime ties Monastiru užmušė bulgarai graiką šką kunigą, o jo pačią sudegino gyvą uždare namuose. Teipgi užmušė vieną graikišką notablių. Visos tos bulgarų prazangos išteką iš tos priežasties, kad jų revoliucijiniai komitetai norį teorizuodami graikus, priversiti juos eiti iš vieno su bulgarais prieš turkus.

Rusija. Ministras vidurinių reikalų, Sv.—Mirsky, pranešė į pusiau—urėdišką presą, kad jisai nematęs dabar dar reikalo

įvesti kokias-nors reformas toje ministerijoje į kurią neseniai įstojo; jis manęs tiksliai palengvinti kelius žemiečių valdinyčioms (žemstvoms) priėti prie individuališkossauvaldystės. Vadinas, viskas paliks po senam būdai. Kriokimai rusiškos ir užrubežinės prėps apie Sviatopolk-Mirsky'o laisvas tendencijas ir jo norus pertaisyti dabartinę žiaurią vidurinę politiką, sprogo, kaip muilinis burbulas. O gal jis pats pamatė, kad jėkios pertaisos nėra galimos ten, kur reikia griauti ir budavoti iš naujo.

Kynija. Naujas kyniečių sukilimas prieš svetimžemius vėl grumzdžia rustingu aidu. Sako, jog jau esą sukilę cielos dvi provincijos — Chili ir Honan, kur esą suviršiu 10,000 sukilinčių pasirengę išpiauti visoki svetimą gaivalą. Tam paskilbus visi svetimų šalių misijonieriai susigriebė savo daigtus ir skubriai išsikraustė iš tų skryčių kitur. Provincijoje Chili ypatingai įsiuto mohametonis ant ruskių. Taigi sako, jog Rusija pasiuntusi į Chili kareivius (kurgi ji but gavusi juos?), dėlei apgynimo savo interesų. Prieš tai buk Kynija užprotestavusi.

Ispanija. Jau senokai čia duravo judėjimai prieš dabartinį valdžios režimą, norintis išversti monarkiją, o padaryti Ispaniją respublika. Dabar tas judėjimas įgavo sau stambiają paramą nuo ispaniečių republikonų, Porto Rike, kurie teikia projektus sutverti Ispanijoje respubliką ant pavyzdžio republikų pietinės Amerikos.

Tarpe Ispanijos ir Prancuzijos įvyko tulos sudermės, sulyg kurių Ispanija perleidžia Prancuzijai savo įtekumą Marokoje, už ką Prancuzija ispanams duoda ant išnaudojimo tulas viduržemio marių pakraščius ir apsiima savo kaštais prilaikyti juose tvarką. Dabar Prancuzija pagrobė beveik pilnai Maroką po savo

globa: įstatys sau prielankius viršininkus, su jos žinia bus atliekami visi viešpatystės reikalai, o į armiją įdės prancuzus oficerius.

Italija. Kariumenės biuras iššaukė visus pernykščių metų rezervistus, skaitliu 50,000 pestininkų, stoti į tarnystę. Menama, kad tai dėl numalšymo priešvaldinio judėjimo, išsireiškusio neseniai įvykusiuose straikuose ir socialistų demonstracijose, kas nors neva su pagalba kariaunos tapė aptildyta, tačiau anaiptol dar pilnai nenurimo.

KARĖ

Maskolijos su Japonija.

Neapsiriko londoniečiai strategai tvirtindami, kad japonų nuduotas atsitraukimas buvo ne kas kitas, kaip tik kyčia lapės politika ir guvų manevrai. Gen. Kuropatkin, matydamas, kaip japonų armija umai pradėjo slinkti Liaoyango linkon, sumojo sau, kad tai turbūt kas-nors ten pasidarė blogai, jis nusprendė pasinaudoti proga ir dabar jau galutinai neprietelį sumušti. Jis pasileido japonus vyti, ir iškele savo armiją dviem sparnais. Bet, kaip matyti, „proga“ dar nebuvo atėjusi. Maža to. Kuropatkin įsilipo į paspėstus spąstus, ir už tą baisiai, o baisiai apmokėjo! Prisiartinusi rusiška armija prie Taitse upės pamatė, kad japonai čia netik nesitraukia nuo spaudančių maskolių, bet dar pradėjo apie linkęse Yentai lyginai rengties duoti prieš vejantisi neprietelį atparą. Čia Kuropatkin nusprendė sulošti galutiną „utbut“ mušį. Tas mušis traukėsi nuo 10 spalnio veik visą savaitę, ir sulyg savo užbaigtiniais rezultatais bene bus vienas iš baisiausių skerlynių kokios kada galėjo nutikti ant Mandžurijos kubių laukų. Baisias skaitlines kritusių ant

mušavietės skelbia visi laikraščiai. Vieni sako, kad maskoliai padėjo saviškių 60,000, kiti kad—40,000. Visi vienok sutinka, kad užmuštų maskolių yra ne mažiau 10,000, ir apie 40,000 sužeistų, bei paimtų per japonus nelaisvėn. Apie to kliuvo japonams daugiau kaip 70 visokio saiko kanuolių. Neapsiėjo, žinoma, ir be to, kad nebutų žuvę ir japonų. Kiek jų žuvo, nežinia tikrai teipgi, bet sako, jog daug mažiau už ruskių — minėtinai, apie 10 ar 15 tūkstančių. Suprantama, kad pergaletojo visuomet mažiau krinta spėkų karėje, nes tas kruvinas mušys tapo laimėtas japonų, kurie davę atsparą Kuropatkinio armijai, umai ją privertė begti į Mukdeną, ir beveik ko tik nepagavo — ir syki ko tik neužmušė bomba—paties Kuropatkinio. Likučiai maskolių armijos dabar susikuopė ties Mukdeno, ir sako, kad įdurmai prie jų prisiartinęs ir Oyama su savo skilčia. — Portas Arthuro tebevelka savo liudną buvį apgulimo ir, nesulaukęs išgelbos nuo Kuropatkinio — kuriam buk caras teipgi liepęs gulti iš Mukdeno ant japonų — dabar laukia atsibriaujant Baltikio laivynės, kuri buk 16 šio spalnio jau „tikrai“ išplauksianti iš Liepojaus į Azijos vandenį. — Nuo 18 dar rugsėjo praneša, kad vakariniuose pakraščiuose prie Porto Arthuro japonų kanuolvezis laivukas, Heiyan, užėjo ant minų ir tapo suplešytas; prie ko prigėrė 300 ant jo buvusių kareivių.

Dalis darbu.

¶ PITTSBURG, PA. Carnegie plieno kompanijos apreiškė kad visos Homestead dirbtuvės pradės ant toliau dirbti, kur gaus į 2,000 žmonių darbo.

¶ FLAT ROCK, IND. Čionai supleškėjo liepanose didelė vaisių spaudimo dirbtuvė, kur

didelis skaičius žmonių beteko darbo.

¶ SUSQUEHANNA, PA. Erie geležinkelių kompanijos lokomotyvų dirbtuvėse sustraikavo visi mašinistai. Mat ant tos visos sistemos kelių, nuo New Yorko iki Chicagos, straikuoja katiliai unijistai, kurių vietas užimti čia vertė mašinistus. Tie nenorėjo, tai kompanija kelis ir pavarė. Pertai visi ir sustraikavo.

¶ JERSEY CITY, N. J. Bėgyje 20 dienų ant Pensilvanijos geležinkelių tapo atleista nuo darbo daugiau 3,000 žmonių. To priežasties geležinkelių ponai nepaaiškino ir nepasakė, ar priims pavarytuosius kada vėl į darbą, ar ne.

¶ CHICAGO, ILL. Ant Lake Shore ir Western geležinkelių tęsėsi jau nuo devynių mėnesių mašinistų ir katilių straiikas. Dabar gi visi straiikieriai sugryžo prie darbo, priėmę sumazintas ant 10% mokestis. Per visą laiką straiiko daug buvo iškilę visokių sumišimų, daug suardyta įvairių kompanijų padarinių, daug sumušta skebsų, o ant galo sugryžo ant pigesnių algų! Tai kokia naudą iš straiikų! — Nereiks jokių straiikų, kada darbininkai prie balotų skrynutes balsuos už savo prietelius—socialistus. Tą dieną bus išrišamas visų straiikų klausimas. Taigi, broliai, op! visi už savo draugus.

¶ TORONTO, O. Ant metinės konvencijos unijistų International Bridge and Structural Iron Workers tapo išrinktu antrusyk ant prezidento Frank Buchanan, iš Chicagos. Sako, jog unija palydėjo \$500,000 straiike plieno vašiukų dirbtuvėse Carnegie Co., Sharon'e, Pa., kurs atgal du mėnesiai ten prasidėjo.

¶ HARRISBURG, PA. Užtai, kad gubernatorių, S. Pennypacher, priėmė į darbą neunijistus, prie statomos vietinės rotulės; budauininkų unija nu-

tau minėtą straipsnį, norėdamas „aiškiai suprast“. Tai yra ištrauka iš Milwaukee's arcivyskupo Messmerio pamokslu. „Kada socialistų svajonės ant pažiūros išrodo sveiku ir geradėjingu mokslu, — skaitau tame straipsnyje, — jos vienok radikalizškai skiriasi nuo mokslo religijos katalikiškos Bažnyčios szituose labiausiai pūktuose: 1. Kad Bažnyčia ir užsiėmimas turi būti atskirtais“. Nuo ko turi būti atskirtais? ir kas tas „užsiėmimas“ ir keno jis? ar bažnyčioje kunigų pamokslai, mišios ir tt.? Apie tai sukau galvą tris adynas ir tris minutes ir nieko neišmislyjau, nieko nesupratau, ir po šiai dienai nesuprantu. „2. Kad vieszpatystė turi būti apiplėszta nuo savo autoriteto“, stačiai žiurint į šitą sakinį gali suprasti (nors neaiškiai), kad „vieszpatystę apiplėsz jos pačios autoritetai“... Bet ar socialistai tame kalti? Juk pats „Katalikas“ niekina vieszpatysčių autoritetus,—pvz. Bobrikovą, Plėvę, — o 30 nr. straipsnyje: „Tai darbas bepročio“ — teip simpatišškai rašo apie Schaumaną, kurs užmušė Bobrikovą; ir kad šitą darbą caras pavadino „bepročio darbu“, tai „Katalikas“ rašo: „greičiau batų, juog caro smegeninė pradėjo miasztytis“; o toliau sako: „Gali ir kiekvienas būti tokiu caru be jokių tų metropolitų, popų patepimų...“ Taigi kad ir kiteip galėtum suprast perziurimąjį arciv. sakinį, tai visgi čia socialistai visiškai nekalti, nes juos pats „Katalikas“ išteisina, nepripažįdamas „vieszpatysčių autoritetų“. O kaip mes suprantame tą sakinį — kad vieszpatystę apiplėšia jos pačios autoritetai, — tai čia visai ne socialistų išmislas; teip sako visi liberalai ir klierikalai. Štai, paveizdan, gras Lelyva, visai ne socialistas, savo knygoje „Padėjimas lietuvių tautos Maskolijos vieš-

patystėje“, aiškiai darodo, kad vieszpatystę įstumia į pavojų („apiplėšia“) tik tai toki, anot jo „politikai—mistikai“ kaip Muravjovas ir kt... „3. Kad vaikas, kaip kokia savastis ekonomiszka valstijos turi būti jos auginami ir mokinami, o ne tėvų“. Na, čia tai jau lyg būtų aiškiau „kad tik būtų teisybė); tik nežinau, kodėl arcivyskupas... Pardon! — kun. Juodišius teip zyduoja: „vaikas... turi būti auginami ir mokinami“; teip šneka pas mus tik žydėliai... „4. Kad moterystė turi vien prigulėti nuo valios apšvedusių, pakol jiems patinka tam stone gyventi, — paverziant tokių budų dieviszką sakramentą į kvailą kontraktą“. Čia jau daug aiškiau... „5. (paskutinis punktas) Kad privatiszka savastis turi but panaikinta“. Na, šičia tai jau visai aiškiai pasakyta, — ir ištikro socialistai to nor. Bet, ar tas yra priešingu religijai, tai tegul skaitytojai pažiuri į šventą raštą, o pamatys, kad nieko priešingo nėra. Arcivyskupas, suprantama, turtingas žmogus, tai jis delto ir bijo panaikinimo privatiszkos savasties, nes, mislija (nors labai klaidingai), kad socialistai, lyg koki plėšikai, atims nuo jo turtus ir paliks jį ubagu... „Žmogus negali — sako arcivyskupas, — tuom patim laiku būti kataliku ir socialistu“ 1). „Uztatai, esą, kyla iszto karė, ir tolaik jį tėsis, kolaik bažnyčia bus galybė istorijoje ateities, kaip buvo istorijoje praeities“, ir „Bažnyčia turinti, esą, surinkti isz visokių szaltinių pajiegas dėl *kruvinos karė*“ 2) prieš socialistus“.

Ką, miels skaitytojai, pasakysi ant to kraujageidiško bal-

1) Aš rodyčia darbininkams perskaityt knygotę: „Ar Socialistas gali būti kataliku“. Tada jie pamatys, kad gali. Skaitykit teipgi: „Seniems kanunninkams ir pralotams, klebonams ir jauniems kamentoriams“. 2) Kursyvas mano.

so, ant to, — anot kun. Juod. — „griausmingo balso kaipo pasikėlusio levo“? Be abejonės, baime sudrebės tavo jautri katalikiška širdis ir pamislysi: „argi ne tas pats despotizmas tame apsireiškia, kaip ir maskolių valdzios despotizmas, kurį teip net pats „Katalikas“ niekina ir nekenčia jo? argi tai darydamas, „Katalikas“ nepasirodo esąs baisiausių veidmainiu?“ O teip! Iki šiol man „Katalikas“ patiko; nės jis užstbo už vargdienius žmones, už darbininkus, nekentė despotizmo ir persekiojimų, mylėjo liuosybę. O štai dabar... ir išlindo, lyg yla iš maišo, su savo kraugeringu tikslu... ir šaukia į kovą „nėtik laikraszczius, bet ir visus žmones, kurie priyalo stoti į kruviną karę“, tai yra piauti, smaugti, badyti beginklius ir ramiai, įstatymiškai kovojančius socialistus!... Juk arcivyskupas pasakė, kad bažnyčia turinti įgyt tokią „galybę istorijoje ateities“, kokia „buvo istorijoje praeities“ t. y. tokią, kokia buvo laikuose inkvizicijos, kada žmonės buvo labiau persekiojami ir žudomi, negu dabar Maskolijoje politiškieji, arba Turkijoje armėnais—katalikai... .

Bet nusiramink, bro! Aš misliju, kad iš to didelio debesio bus mažas lietus, ir „Kataliko“ redakcija, kaip ir kun. Juodišius, gailėsis pritarus tam arcivyskupui, apie kurio protą gal n'uzilgo parašys tapat, ką parašė apie caro protą. Tai viena. O antra, — jau inkvizicija nesugryž, nes žmonės jau nėra teip tamsūs ir pažino, kas tai yra liuosybė. Nieko nebus iš to, kad ir šimtai tokių kunigų, kaip Juodišius, girtų inkvizicijos ypatybės; tikri katalikai jų nepaklausys, — priešingai — pasitrauks, kaipo nuo paklydėlių, kurie užmiršę didžiausį Dievo prisakymą: „mylėk artimą, kaip pats save“, ir „nedaryk to

kitam, kas pačiam ne miela“, ima skelbti tarp žmonių „kruvinas kares“... Nėr ką girti, ką arcivyskupas pasakė; matyt jo protas sumenkėjęs, nes teip pasakė, kad negali nė suprasti... Aš veliju jums perskaityt: „Komunistų Partijos Manifestas“. Tenai yra daug daugiau ir daug aiškiau parodyta buržuazų (o tarp jų ir kunigų) užmėtinėjimų ant socialistų ir paaiškinimai, arba atsakymai ant jų, smarkiai liogiški. *Katalikas.*

Atsiszaukimas in Liet. Soc. Kuopas.

Bunant laikui subruzdimo politikiško abelnai ir matant pradžia iš naujinio judėjimo lietu. Soc. kuopų ypatingai, Chicagos liet. soc. kuopa šiuo mi atsiszaukia į visas pradėdanas išnaujo busti kuopas, šaukdama jas prie darbo propagandos, kurios ji savomis pajiegomis neįstengė varyti. Propaganda, jei ji yra mislijiama, tai tik su pagelba spaudos; gyvas žodis nueina pro ausis ir liekasi užmištas, kuomet atspaustas ant ilgai gali pasilikti nenustojęs savo pajiegos, sąjudinti ir širdį tų, į kuriuos jis atsiliepia. Šita kuopa per visą savo judėjimą dėjo visą savo išgalę ant varymo propagandos su pagelba spaudos, bet neprisidedant prie jos su savo darbu kitoms kuopoms jos pajiegos buvo permenkos ir ji užimto savo darbo niekuomet nevaliojo nuveikti, dattirdama nepasekmes vieną po kitos. Vienok per tai ji dar nenustojė vilties, kad tas darbas nėra nuveikiamas visai; kas nesidavė nuveikti jai, gal lengvai duotųsi padaryti kitoms kuopoms, pas kurias yra daugiau energijos ir pajiegų. Todėl šita kuopa *apsiima mielai pavesti visuomenišką savastį, kuri dabar randasi ant jos rankų, ypatai ar spatom, jei-gu jos nenorėdamos to prisisa-*

vinti, apsiims varyti tą darbą propagandos toliaus. Toji visuomeniška savastis susideda iš yvairių spaustuvės rakandų ir raidžių, su kuriomis galima yra spaudinti laikraštį ar brošiuras. Ji yra paimta keli metai atgal ant išmokėsio nuo V. Karaliaus, kuriam lyg šiol tapo išmokėta \$77,00 o reikia dar išmokėti \$72,00; nusilpnėjus kuopai atmokėjimas skolos likosi užmestas ir tik yra rupinamasi apie sutekimą užmokėjimo randos už minėtą spaustuvę, kurios pirmiausia buvo mokama po \$2,00, o dabar po \$1,00 ant mėnesio. V. Karalius, negaudamas atlyginimo, mano, kad šita kuopa bando jį nuskriausti; kuopa, kol dar tikėjosi ant savų pajėgų, kentė tuos užmetinėjimus ir laukė geresnės progos, bet tai nepasirodant, ant galo nutarė atsisaukti į kitas liet. soc. kuopas, noredama pavesti minėtąją visuomenišką savastį ant augščiau paduotų išlygų tokioms ypatoms, kurios sutiks atmokėti likusią V. Karaliui skolą; laiką atsišaukimui paskyrė iki 15 d. lapkričio; jei iki paskirtos dienos nieks norintis palaikyti tą visuomenišką savastį neatsišauks, tai šita kuopa padarys pagal savo nuožiūrą.

Rašyti reikia ant šio adreso:

Liet. Soc. Kuopa,
97 Canalport ave.,
Chicago, Ill.

Nuo Tarptautiško Socijalistu Kongreso Amsterdame.

(Tąsa.)

Delegacija rusų soc. revoliucionierių užėmė tamė ginčė pačią kairiąją pusę, patį kėš tą. Ji pirmiausia jau buvo apkalbėjusi ir nusprendusi, kad paryžinio kongreso rezoliucija (Kautsky'o) visai gerai išsitaria prieš „ministerijalizmą“ ir prieš nuolatines sątarves su egzistuojančioms kitokios pakraipos partijoms. Bet ta re-

zoliucija, išvijusi oportunizmo taktiką per duris, ji įleido vėla per langą: mat padarė „išimtiną“ kliauzulę, kur da leidžia įeiti socialistui, į buržuazų ministeriją. Čia klausimas turi but pastatytas visu priekiu. Jeigu socialistų partija prisiglaudžia prie sądelio viešpataujančios didžiumos, jeigu ji įveda savo sąnarį į sąkrovinį valdžios, tai tuom patim ji trojija laisvę savo veikmėse: ji tada priversta yra drauge su kitoms kuopoms didžiumos išdirbti abelną ruoztą žingsnių, vieną bendrą politiką; ji priversta tą politiką apginiauti ir imt ant savės tiesioginį, betarpišką, uredišką užją atsakymą. Bet socialistų partija išdirbime to ruozto tegali labai mažą turėti įtekmę; tas bendras didžiumos takas niekaip neis ant naudos socializmo, bet — jeigu jau seksis ant to prisuokt — eis vis tokiuom vidurėliu — tarp kairės ir dešinės. Ir tokia politika savo esybėje bus buržuaziška, tiesa, progresyviškai-buržuaziška, bet visgi buržuaziška; dalyvavimas joj socialistų priduos tik jai daugiau nuseklumo ir spēkų. Labai galima, ir net neabejotina, kad tokios progresyviškai — buržuaziškos valdžios reformos gali suteikti socializmui daug naudos, gali but per jį sunaudojamos. Bet jų išnaudojimas bus galimas tik tai prie šios išlygos: jeigu socialistų partija nesuvynios savo vėliavos, dirbs turėdama palaidas rankas, bepagailos aiškis visą neišteklumą, visą neišigalėjimą partijų progresyviškai-buržuaziškų. Bet nėra jokios abejonės, kad socialistų partija, stengdamos įsibruozti į stipriai organizuotą didžiumą (bloką), stengdamos vesti su tuom bloku bendrą politiką, negalės išardyti to bloko harmonijos, vodingos abelniems socializmo principams. Štai dėlko mes stygavojame, kad nors socialistų par-

tija ir privalo priimti visas buržuazų nuolaidas (—sątaikos pritarymus), vienok ji kas kart vis turi buržuazus spaust prie tokių nuolaidų ir palaikyti jų partijose kovą progresyviškų elementų su reakciniais (—atgalainiais), — visuomet socialistai privalo turėti nesurištas rankas, nesiglausti į čielybę dabartinės organizuotos valdžios, *neimti ant savės atsakymo* už tokios valdžios politiką, ant kurios socialistų partija gali turėti *labai mažytę* dalelę įtekmės. Jeigu tokiam „bloke“ — ypatingai ministerijoje — socialistų dvasės bus tik menkas šėšelis, tai visuotina valdžios politika turės tikrą buržuazišką budą, ir palaiminti jį socializmo vardu butų atsisakyti nuo savo dvasiškų ir revoliucionyviškų ypatybių.

Ir teip, klausimas turi stovėti priekiu: ar buržuaziškas parlamentas yra arena (pleciumi) sądarbystės ar arena kovos? Ar socialistai dėlto smelkias į parlamentą, kad išvien su buržuazo-progresyvais išdirbti buržuazišką įstatymdavytę, arba dėlto, kad akyvaizdoje visos šalies pastatyti savo idealus, savo „credo“ (tikiu), savo principus priešai buržuaziniams? Nėra abejonės, kad socializmas visuomet yra pasiručšęs slėgti buržuazų luomą ir tuomi išmelzti iš jos tą arba kitą nuolaidą; nėra abejonės, kad *parlamentas ir jame esanti socialistų frakcija yra teipgi mechanizmas perdavimui to slėgimo*; bet mums aišku ir tas kad tokio slėgimo spēka bus lygi tam, kokią turės socialistai laisvę savo veikmėse. Štai dėlko tas klausimas mums stovi priekiu: ar turi but revoliucionyvinis socializmas ar valstijinis reformizmas? Ir štai dėlko ne viškai mus pakakina paryžine Kautsky'o rezoliucija, apie kurią vienas iš delegatų satyrškai išsitarė: „Kautsky-Resolution ist Kautschuk-Resolution“ (—Kautsky'o „rezo-

liucija yra kaučuko-rezoliucija) (kaučukas — indijinė, traški guma. V.) Štai dėlko mes įnešėm savo rezoliuciją, kuri visiškai neprileidžia, idant buržuazų darbai, jų politika butų uždengiama socializmo skraiste, ar tai dalyvaujant socialistams buržuazų ministerijoje, ar tai įvedant parlamentan socialistų frakciją. Ir tik tai persiliudiję, kad mūsų rezoliucija neketinama priimti, mes prisiglaudėm prie rezoliucijos Drezdeno, kaipo užveriančios daugiau gvarancijos priešai oportunistišką sriovę šiolaikiniame socializme. — Ir stvertis prie to butinai reikėjo, nes kitėip, Drezdeno rezoliucijai jau visai maza belikus balsų, butų buvus priimta rezoliucija Vanderveldo-Adlerio, kuri dikčiai yra skystoka ir ukanuota. Jeigu mes dėlei kokių smulkmenų ir trukumų Drezdeno rezoliucijos butume balsavę prieš ją, tai mes tik butume prigėlėbę išlaimėti opportunistams.

(Toliaus bus.)

Vargonatis.

Prilyginimas apie vandens kubila.

Angliškai parašė Edward Bellamy.
Vertė P. M.

(Uzbaiga.)

Kapitalistai nerimastavo jog žmonės neperka vandens, ir dėlto jie netur naudos, ir jie tarp savės kalbėjosi: „Ištikrųjų mus nauda sustabdė įgijimą naudos, ir del tos naudos, kurią įgijom, negalime daugiau naudos įgyti. Kas tai yra? juk mus nauda liko bevertybės dėl mūsų, nieks neperka vandens; ir tas pervišis nustums mus į beturtystę? Dėlto pasikvieskime žinunus, kurie išaiškintų mums tą klausimą“.

Žinunai buvo mokinti žmonės ir mokėjo gudriai meluoti; jie laikė kapitalistų pusę dėlto, jog gavo vandens sau ir

vaikams. Ir jie kalbėjo už kapitalistus visaip meluodami žmonėms ir sakdami: „Jeigu ne kapitalistų gera širdis, tai jų visi mišriop nutroktumėt“. Ir jie pildė savo tą nedorą darbą kuomi uoliausiai, nes patys kapitalistai buvo dideli tinginiai, kietgalviai ir neiškalbūs.

Kapitalistai pareikalavo nuo žinunų išaikinimo, kodėl žmonės neperka vandens, kada kubilas yra net sklidinąs. Vieni iš žinunų atsakė: „Neperka todėl, jog sklidinąs (—perdaug pridirbta visokių išdarbių) yra kubilas. Antri sakė, „neperka todėl, jog ant saulės esą juodi taškai“. Treti atsakė: „Neteisybė, neperka ne dėl pilnumo kubilą, ne buvimo taškų ant saulės, bet dėl stokos pasitikėjimo (kapitalistams)“.

Ir kada žinunai tarp savęs ginčijosi pagal savo papratią, kapitalistai snuduriavo ir tinginiavo, ir galiausiai pašokė, tarė žinunams: „Dabar jau gana. Jūs labai gudriai mums aiškinote kodėl žmonės neperka vandens. Dabar gi eikit ir aiškinkite žmonėms, idant jie nurimtų, duotų mums pakajų, ir pirktų vandenį“.

Bet tiejie žinunai, kaip žmonės netikrojo — tamsiojo mokslo, bijojo eiti tarpan žmonių, idant jų akmenais neužmuštų, nes žmonės jų nekentė. Ir jie tarė kapitalistams:

„Tai yra paslaptis mūsų mokslo, jog tikrai sotys ir ramūs žmonės noriai teklausys mūsų kalbos, kaip ir jūs patys kad klausote. Bet jeigu jie yra ištroškę ir alkani, jie neklausys ir išjuoks mus, nes alkaniems ir ištroškusiems mūsų mokslas išrodo tik tuštybę“. Ir kapitalistai atsakė: „Eikite! Ar neesate jūs mūsų pasiuntiniais?“

Ir nuėjo žinunai tarpan žmonių aiškindami jiems paslaptį persipildymo vandens, ir kaip tai yra, jog jie tur nutrokti, nors vandens yra net perdaug, ir kodėl negana vandens (žmo-

nėms) — kada jo yra perdaug (kapitalistams). Lygiai jie aiškino priežastį visų atsitikimų, atsiradimą jūdulių ant saulės, ir troškimą, dėl stokos pasitikėjimo kapitalistams. Ir tie žinunai pasakojo žmonėms visokius niekus. Žmonės juos išjuokė, sakdami: „Salin gudragalviai! Muilyjate mums tik akis! Ar gal gausa pagindyt badą? Ar stoka ateina iš gausos? Galas jūsų tamsiam mokslui!“. Ir ėmė juos mušt akmenimis.

Ir kada kapitalistai pamatė, jog žmonės vis labiau įniršta ir neklauso žinunų, nusigando, jog žmonės gal ateitį prie kubilą ir prievarta pasiimti saug vandens, ir jie pasiuntė tarpan žmonių šventus žmones, veidmainius — kunigus, kurie aiškino ir ramdė žmones, sakdami: „Bukite ramūs ir kęskite, nes tai Dievas atsiuntė jums tą troškimą dėl išganymo jūsų dušių, ir jeigu kantriai tą pakelsite, negeisite vandens, duosite pakajų kapitalistams, tai numirę stačiai nueisite į karalystę dangaus, kur nebus kapitalistų, ne troškimo, ne alkio, kur bus neišsekama gausa vandenio gyvojo“. Tačiau buvo ir tikrų pranašų, kurie aiškino žmonėms tiesą ir rodė kapitalistų suktybes, bet jų buvo mažai, ir jie buvo persekiojami.

Paskiaus, kada kapitalistai pamatė, jog žmonės vis labiau nerimasčiuoja, neklauso žinunų, ne veidmainių kunigų, patys atėjo tarpan žmonių ir padarė galus savo pirštų nutekėjusiame iš kubilą vandenyje, šlakino žmones, kurie veržėsi prie kubilą, ir tiejie vandens lašeliai vadinosi mielaširdyste, almuzna, ir buvo didei kartus.

Ir kada vėl pamatė kapitalistai, jog ne žinunai, ne veidmainiai kunigai, ne nuo galų pirštų vandens lašeliai, vadina mielaširdyste, nenuramdo žmonių, bet labiau juos kiršina, ir jie vis labiau ver-

žiasi prie kubilą, ir varu nor pasiimti vandenį, jie nutarė slapta išsiųsti gundintojus tarpan žmonių, kurie pasaloms pasišaukė skyrium stipresniuosis ir išsilavinusius karėje, tarė:

„Eikit šią, kodėl nepasinaudoti iš kapitalistų mielaširdystės? Jeigu norite galite pastoti jų žmonėmis ir jiems tarnauti, ginti juos nuo žmonių, teipgi ginti ir kubilą su vandeniu, idant neprieitų prie jo žmonės, už ką jūs gausite ganėtinai vandens, nežusite patį, ne jūs vaikai“.

Ir stipresniejie, ir išsilavinusiejie karėje (kareiviai) paklausė to pagundinimo, budami lygiai ištroškę, ir apsiėmė kapitalistams tarnauti, kuriems tapo įduota šaudyklės ir kardai, ir jie gynė kapitalistus, ir užmušinėjo žmones, kada tiejie veržėsi prie kubilą.

Ir po daugelio dienų nusisėmė vanduo kubilą, nes kapitalistai įtaisė vandens-triškinius, žuvims prudus, sau maudykles, kur maudėsi patys, jų pačios ir jų vaikai, ir pustyjo vandenį dėl savo linksmybių — gašlumo.

Ir kada kapitalistai pamatė esant kubilą tuščią, tarė: „prasti laikai pasibaigė“. Ir jie vėl pasamdė žmones nešimui vandens, idant vėl pripildyti kubilą. Ir žmonės vėl nešė vandenį kibirais, už ką gavo po centą, o pirkdami nuo kapitalistų vėl mokėjo po du centus, ir perviršis vėl buvo kapitalistų savačia. Po tulam laikui kubilą vėl prisipildė, kaip ir pirmiaus.

Ir vėl, kada žmonės kartkarčiais buvo pripildę kubilą iki lygmalės, ir vėl tręško iki vanduo tapo išaikovotas per kapitalistus, tada atsirado toje šalyje tuli žmonės, vadina mielaširdyste, kurie sukėlė žmones. Jie rodyjo žmonėms susivienyti, o tada nereiks jiems tarnauti kapitalistams, ir nekęs daugiau troškimo van-

dens. Tie agitatoriai kapitalistams buvo pavojingi kaip maras, ir kapitalistai butų juos nukryžiuvoję, jeigu nebutų bijoję žmonių pagiežos už jų nukryžiuvojamą.

Tų agitatorių kalbos žmonėms buvo sekančios:

„Neišmanėliai, kaip ilgai tikėsitė melui ir kentėsitė visokius nereikalingus skausmus? Dėl užlaikymo jūsų nežinėje ir tamsybėje, kapitalistai ir jų tarnai pramanė ir skelbia jums visokius melus. Teip lygiai ir kunigai meluoja, kurie sako, jog tai yra Dievo daleidimas, idant jūs visados butumėt pavargę, išalkę ir ištroškę, dėl įgijimo karalystės dangaus! Klausykite, jie piktazodžiauja prieš Dievą ir visi yra melagiai, kuriuos Dievas sunkiai nubaus savo sudo dienoje. Kodėl jūs negalite pasinaudoti vandeniu iš kubilą? Ar ne todėl, jog neturite pinigų? O kodėl jūs neturite pinigų? Ar ne dėlto, jog jūs gaunate vieną centą už kibirą vandens, kurį atnešat į kubilą, kuris yra turgum, o turite mokėti paskui du centus už kiekvieną kibirą, kurio jus reikalaujate, idant kapitalistai turėtų sau naudą? Ar jūs nematote ir nesuprantate kaip tokiu budu persipildo kubilą per jūsų troškimą, ir pilnas esti dėl jūsų stokos? Jūs teipgi nematote, jog sunkiausiai yra jūsų darbas, ir jog jūs veržiatės nešti kuomidaugiausiai vandenio, dėlko ilgiau turite trokšti ir tuomi patys sau pasidarote stoką dėl kapitalistų naudos“.

Panašias kalbas agitatoriai kalbėjo žmonėms per ilgą laiką, bet žmonės jų neklausė. Tik po ilgo laiko paklausė ir atsiliepė į agitatorius:

„Jūs skelbiate teisybę. Mūsų vargas paeina nuo kapitalistų perdidelių turtų, ir per juos mes negalime pasinaudoti savo darbo vaisiais, dėl jų mūsų darbas neatneša mums naudos,

ir kuomi sunkiaus dirbame pripildant kubilą, tuomi kubilas greičiaus prisipildo, ir mes nieko negauname, nes esą per daug vandens, pagal žodžius žinunų ir kunigų. Bet klausykite, kapitalistai yra kietširdiai, ir jų mielaširdystė yra žiauri. Pasakykit mums, jei žinote, koku budu ir kaip mes galime išsiliuosuoti iš tų pančių. Bet jeigu tikro kelio nežinote išsiliuosavimui, mes meldžiam, palikit mus vienus, idant užmirštumėm savo vargus".

Ir agitatoriai atsakė: „Mes zinome kelią".

Žmonės tarė: „Neapgaukite mūsų, nes nuo pradžios iki dabar dar nė vienas neradome kelio išsiliuosavimui, nors daugelis iš mus jo jieškojom net su ašaroms. Jeigu jūs žinote kelią, parodykit jį mums greitai".

Ir agitatoriai kalbėjo žmonėms:

„Klausykite, kam jums reikalingi kapitalistai? Ar todėl, idant aikvotų jūsų darbo vaisius? Ką jie taip tebedelio ir maudingo padarė, jog jūs juos taip guodojate ir atiduodate savo darbo vaisius? Žinokit ir supraskit, jog kapitalistai nieko nedirba, ir tiktai siundo jus vienus prieš kitus, vedžioja ir sunkina jus našta, ir paskui duoda jums lašelį vandens, kurį jus atnešėte kubilan, o ne jie. Klausykite, štai kelias išsiliuosavimui iš visų vargų! Darykite taip dėl savęs, kaip kapitalistai yra padarę, paskirstydami jus į pulkus ir padalindami tarp jų darbą. Tada nereikės jums kapitalistų nė to, idant jie aikvotų vaisius jūsų darbo, bet pasidalinsite tuos vaisius tarp savęs, kaip broliai, ir busite visi užganėdintais. Tada nė kubilas nepersipildys iki nebus visi žmonės užganėdinti, ir tiktai esant visiems prisotiniams, pirmiis galės būti supaudojamas lygiai visų pasi-

linksmimui, kaip kad darė kapitalistai".

Ir žmonės atsakė: „Tas viskas išrodo labai geru, bet kaip tą pasiekti?"

„Ir agitatoriai atsakė: Išsiringkite išmintingus vyrus iš savo tarpo, kurie jums vadovais būtų ir padalintų darbą; tie vyrai būtų lyg kapitalistai, bet sergekite, idant jie nepastotų jūsų valdovais, kaip kapitalistai, kad yra, bet būtų jūsų broliais ir vadovais, kurie pildytų jūsų reikalavimus, nenaudotų jūsų darbo perviršiu, bet visi lygiai gautų savo dalį, ir idant nebūtų daugiau valdovų nė tarnų, o vien tik broliai. Ir nuo laiko iki laiko, pagal reikalą, jūs turite išsiringinti sau kitus vyrus, vieton pirmųjų, kurie vadovautų visuose jūsų daruose".

Ir paklausė žmonės to pamokinimo, nes tas išrodė visiems labai geru. Lygiai išrodė ir nesunku įvesdinti. Ir vienu balsu žmonės sušuko: „Tegul taip stojasi, kaip jūs kalbėjote, ir taip mes padarysime!"

Ir išgirdo tą žmonių šauksmą ir nutarymą kapitalistai, žinunai, veidmainiai kunigai, ir galingi kareiviai, visi kapitalistų apginėjai, ir persigando taip, jog net jų kiukos drebėjo, ir šaukė jie viens į kitą: „Dabar atėjo mums galas!"

Teipgi buvo ten keletas ir tikrų kunigų, Dievo gyvojo, kurie skelbė žmonėms tiesą ir peikė kapitalistus; ir kada jie išgirdo tą žmonių šauksmą ir nutarymą, didei nudžiugo ir dėkavojo Augščiausiam už išsigelbėjimą.

Ir žmonės (—darbininkai) nuėjo ir padarė viską, ką jiems rodyjo agitatoriai padaryti. Ir įsikunijo tas viskas pagal agitatorių (—socialistų) žodžius. Ir nebuvo daugiau toje šalyje troškimo, nė alkio (—bado), nė nuogystės, nė šalčio, ir nė jokios stokos. Ir kiekvienas vyras savo draugą vadino,

„Brolau mano", ir kiekviena moteriškė savo draugę vadino, „Sesuo mano", ir jie gyveno kaip broliai ir sesers vienybėje. Ir palaima Viešpaties toje šalyje tvėrė ant amžių".

Isz visur.

Varšavoje straikuoja apie 10,000 dailydžių, reikalaujami: 10 valandų dienos darbo, pakelti mokesčius iki 25 kapekų už valandą murininkam ir iki 8 jų pagalbininkams, 9 val. darbo dienos prieš šventę ir tt. Straiką keravija partija socialdemokratų Lenkijos ir Lietuvos (S. D. P. Kr. i L.)

Užrubežiniai rusų socialdemokratų užmanė uždėti naują laikraštį „Socialdemokrat", kuris bus paskirtas vienintėliam dėl aiškinimo prastiems žmonėms socializmo mokslo ir taktikos. Iš pradžių jį išleidinės tik sykį ant mėnesio prie redakcijos „Iskra".

Apie linkėse Desau, Vokietijoje, anglių kasyklėse atsitiko liudna tragedija: 18 angliakasių, beėsančių žemės gilumose, tapo užplaukta staigia sriove požeminio vandens ir purvų, kur vargšai visi ten ir prigėrė.

Nikolajevo kalėjime, Rusijoje, kaliniai pakėlė maištą. Sargai griebėsi tuojaus už ginklų ir vieną kalinį užmušė negyvai, o tris sužeidė. Sužeistas tapo ir vienas sargas.

Nizniame Novgorode, Rusijoje, tapo užmuštas šnipas, slapto policijos agentas, Muratov. Prievakaryj, kada jis išėjęs ant gatvių ėmė sekt paskui jo nuziurėtą ypata, kazikas smogė jam iš užkampio su plyta per galvą, kad umai sukrito ir apsvaigo. Užmušėjo nesugavo.

Lodziuje, Lenkijoje, tebeduroja liudnas industrijos krizis: keletas tukstančių darbi-

ninkų negali gauti jokio darbo ir pertai neturi ko pavalgyti. Nors didžturčiai susitarę ir išdalina dabar bedarbiams žmonėms po 324 svarus duonos ant dienos, tačiau tas alkstančių visai nesumažina. Užpuolimų, vagysčių, muštynių skaitlius kasdiena eina didyn ir didyn.—Tai prie ko privarė vargdienius dabartinę draugijos surėdyme tvarka!

Susirinkimas

Dėlei pirkimo kapinų.

Šiuomi pranešame visiems aplinkiniams laisvos dvasios vientaučiams, kad mes, išrinktas dėl pasiteiravimo apie nupirkimą laisvų kapinių komitetas, savo užduotę, ant kiek galėjome, atlikom. Dėl togi užkvičiame visus prielankius tam užmanymui susirinkti 30 d. Spalnio (October) (nedėlioje) ant Paukščio salės, po Nr. 224 E. Main str., Plymouth, Pa. 2-rą val. po pietų, kur ir išduosime iš mūsų darbų atskaitą bei nulemsime, ką daryti tolesniai.

Komitetas.

Pirmas Balius!

Wilmerding, Pa., Lietuvos Sunų kapelija (benas) parengė balių ant 22 spalio (Octob.), subatoj, ant salės Wilmerding Auditorium, ant kurio užprašom visos apielinkės lietuvius ir lietuvaites atsilankyti, nes tai pirmas balius kokio Pittsburgo apygardoj dar nebuvo. Visokius šokius grajis 20 jaunų muzikantų, lyginai lietuviškus kaip ir angliškus. Prasisės šokiai 6:30 vakare ir trauksis iki 12 nakties. Tikietas: vyram 50c., moterims dykai. Užprašo muzikantai.

Susirinkimai.

Springfield, Ill. S.L.A. 79 k. 23 spalnio 2-rą po pietų, ant salės P. D. Ferrdy 1224 N. 6-th str. Užprašome visus sąnarius ateiti ir užsimokėti duoklę, o teipgi nepamirškite kitus paraginti prisirašyti prie S. L. A. D. J. Puišis.

Palemonas ir Girzduta.

Parašė M. D. S.

(Tąsa.)

XII.

Palemono kalnas.

Kas yra matęs tąjį gražų kraštą,
Ten kur Dubisa į Nemuną bėga,
Ar but tai naktis, kada žmonės miega,
Ar but tai diena, — neišreikš pėr raštą!
Reikia ten buti, reikia ten matyti, —
Joks iškalbinčius negal apsakyti!
Žemai miestelis senovės Biseno(26),
O augštai kalnas Palemono stovi;
Užtogi kalno labai gilus griovis,
Per kurį einant aš nekartą vieną
Ant šito kalno užlipęs stovėjau,
Užsiziūrėjęs nulipt negalėjau.
Į pietų pusę matimas be galo,
Anapus upės, kur miškai žaliuoja,
O kaimų stogai, laukai geltonuoja,
O vėl kur-nekur dvarų rumai balo, —
Bet jūs jaunieji gauste pamatyti,
Kaip ponai patįs ims dvarus dalįti. —
Žemai po kojų šviesi vandens juosta,
Ant kurios valčiai, eldijos siubuoja,
Ant sėlių(27) ugnis ir žmonės dainuoja;
O žemyn einant tolumoje žusta,
Lyg nuo jaunystės meili valandėlė,
Kuri išnykstant eina amžiaus keliu!
Nuo vandens saulė atmuš lyg žemčiugus,
Ant vandens mirga arba raudonuoja, —
Jei uka saulę vakare užstoja, —
Arba mėlyna daros vandens sriuga,
Akmenai brangūs su ugne matytis, —
Kodėl aš dabar negaliu lankytis!
O kada naktis vasaros užaina,
Mėnesis šviečia, o lakštingals gieda,
Į praeitį manę mislįs veda,
Kaip ant Šešupės dėl Girzdutos eina,
Kaip geri metai dėl Lietuvių buvo,
Kaip Atvars nešė pinigus į kruvą...
O kad vėjelis nuo miškų ir pievų,
Užpučia kvapą zolynų ir žiedų,
Rodos kad jaučiu vainikus ir medų,
Sičion statytus dėl Lietuvos dievų,
Kurie pauksmėj anzuolų sėdėjo,
Perkunas kulkas suvertas turėjo(28).

XIII.

Palemono medžionės, karšatis ir mirtis.

Senas Palemons ne tik kariaininkas,
Bet ir medinčius buvo užkietėjęs:

(26) Dabar Seradzius.

(27) Troptų.

(28) Akmeniniai kirveliai — Perkuno kulkomis vadinami, kuriuos pagal pasakų Perkunas suvarstęs ant ant rankos nešiojo ir šaudė jais.

Ar tai but giedra, ar su lietum vėjas
Jojo į miškus, ir lyg jurininkas
Tai pagal saulės, tai žvaigždžių žinojo,
Kur kokioj' vietoj' girioje sustojo.
Ir jeigu dangus ukanotas buvo,
Ir norins migla užtraukė ant žemės,
Ans medžių zieves tyrinėti ėmės(29)
Kur, reikalingas kraštas dėl jo, žuvo.
Ir teip medžiojo Girinaičius(30) visus,
Nuo jūros krašto net iki Dubisos.
O kad privargo su medėjais savo,
Sukurė ugnį, tiesė lokių kailius,
Ant kurių sėdžiant taisė pietus dailius;
Bernai ir vaikai dėl jų tarnavo.
Kad teip nekartą ant Kalvų sėdėjo,
Po miškus šunįs skalyti pradėjo.
Dudų dudavims ir balsai trimyčių
Atein iš tolo lygiai kokia vėtra,
Teip kad net drebą miškas ir pašėtra,
O gal daeina tas ir lig žinyčių,
Kurios alkoje šventoje stovėjo
Ten kur Dubisa į Nemuną ėjo.
Čia šaukliai šaukia, skalija skalikai,
O briedis bliuana negalint ištrukti,
Žirgai bevejant putoj', ima rukti;
Tie kur negreiti toli pasiliko.
Kunigas šaukė kad briedį laikytų,
O visi skubias, kad tik jį privytų.
Ar tai but šiekštai, kelmai ar šaltinis
Turi peršokti, kaip zuikis, per tvorą,
Idant paskilbtų už medėjų dorą.
Bėda, kurs liko tada paskutinis:
Išjuokia jį, kad nemok tarnauti,
Padavė krepšį ir liepė grybauti.
O dar užrišo ir ant galvos skarą,
Padarė boba dėl didesnio juoko,
Kad kitas juokdams net gerklėj pašoko.
Tai paskui vėlei už variką varė.
Sugėdints kitas namonlink ištruko,
Ir teipo bėgo, kad net dulkės ruko.
Vienkart prie Juros ant šėrnų medžiojant,
Kada ant taurio netyčiai užėjo,
Kuris per sieksnį tauragius turėjo,
Palemons ilso jį besigainiojant.
Iš patrukimo gumbu ten susirgo,
Dar taurą duriant nupuolė nuo žirgo.
Mat, ir senatvė prie to prisidėjo, —
Aštuonesdešimts metų jau rokavo. —
O daug medžiojo, dar daugiau kariavo,
Ir jau ant žirgo sėdėt negalėjo.
Ir nors karionių žygiai nusibodo,
Giltinei tačiau ans nepasiduoda.

(29) Senj žmonės ir dabar supranta be saulės ant zieves, kuri pusė medžio į pietus atsukta.

(30) Pietinė dalis Zemačių panemuniais nuo jūros iki Dubisos upės.

Toliaus bus.

Reikalai

„Tėvynės Myl. Draugystės.“
atsisaukimas Tėv. Myl. Dr. į Euro-
pos lietuvius.

Kaip jau žinomu yra, T. M. D. siekiai yra, tarp kitko, ir praplatinimas ašvietimo Lietuvoje dalinant savo išleistus raštus dovanai beturčiams, Tą savo tikslą mes kaip galėdami ir platinome pasidėkavojant tarpininkystei „Varpo“ redakcijos. Paskutiniu laiku vienok „Varpo“ redakcija tame mūsų patarnauti atsisakė („Varpas“ sutiko ir ant tolesnio platinti mūsų raštus tiktai atsisakė išduoti nuo parduotų ar išdalintų raštų atskaitas). Tokiu būdu mūsų išleidžiami raštai pasilieka gulėti centrališkame knygyne, neatsiekdami savo nuzymėto siekio.

Dėlto Centr. T.M.D. Komitetas šiuomi atsisaukia į Europos inteligentus, o ypač gyvenančius Prusų Lietuvoje, kad jie pasistengtų sutverti kur-nors netol rubežiaus tam tikrą komitetą dėl pergabėnimo per sieną į Lietuvą raštų, kuris tai komitetas ir platintų mūsų raštus po Lietuvą išduodamas Centrališkam T. M. D. komitetui atskaitas iš parduotų ir dovanai išdalintų knygų.

Centr. T.M.D. Komitetas.

Brangūs Draugai.

Su šiuomi pranešu, kad sąnaris Lit. Komiteto p. A. Lalis rupestingai dėl T. M. D. naudos išstarnavęs savo terminą atsisako nuo tolesnės tarnystos. Todėl turime riakti 2 sąnarius į Lit. Komitetą: vietoje p. Širvydo ir p. Lalio.

Prez. T.M.D. M. Paltanavičia.

Nuo Redakcijos.

Už korespondencijas ir apgarsinimus „Vienybės“ redakcija neatsako!

Lietuviu tauta

senoveje ir sziadien.

Parašė J. Sliupas, M. D.

(Toliau.)

Tačiaus tas dievas daro žalą tikrai nusikaltusiems, ir didžiausiu jo užsiėmimu buvo į pragarą varyti velnius, kaipo naikintojus ir priešininkus visokios gerovės. Tai gi Perkunas buvo apgynėju gerųjų nuo velnio! Tankiausiai jį įsiveidyjo pavidale apmaudingo vyro su raudonais skruostais, susiraižgiusia barzda, vidutinio amžiaus ir rimto sudejimo, su pakelta augštytyn ranka, kurioje laikė titnagą; nuo jo galvos mušosi augštytyn ir į šalis, lyg liežuviai, liepsnos ir spinduliai šviesos. Stabai Perkuno atėjo į Lietuvą turbūt per įtekusią Skandinavų. Perkunas turėjo švankiausią garbę: turėjo savo šventvietes ir aukurus ir daugelyje vietų pašvęstus elkus. Jam ant garbės degė amžina, šventa ugnis. Mirti turėjo kunigas, iš kurio kaltės ugnis užgesdavo: tada raudodami įsuldavo su titnagu kibirkštis, ir kada pakabintos žindros užsiimdavo, kunigai drauge su Kryvių Kryvaičiu ant kelių slinkdavo prie ažuolo, uždegdavo vėl naują liepsną, o prasikaltėlių įmesdavo į ugnį. Perkunui paskirta buvo pėtuyčia, šventa diena Lietuvių. Didelėse šventvietėse kunigai kasdien dėjo jam aukas, o Kryvių Kryvaitis nešiojo jo paveikslą, ant savo fontifikališkų rubų padarytą. Jo stabas stovėjo Romovėje, tarpe stabų Audrupačio ir Pykulio. Tarp daugelio maldų buvo atkartojama šitoji: „Perkune dievaiti! nemušk Žemaitį, tikrai mušk Gudą, kaipo šunį rudą“. Į ką Perkunas spyrė, tas patekdavo į dievų draugystę; ir pats Kryvė Kryvaičių maldaudavo maloningo mirimo dangiškose liepsnose. Tarp medžių ažuolas buvo pašvęstas jam vienam.

Perkunatele (Juno?) įsiveidyjo pavidale moteriškės su perkunija rankoje.

Audrupats (Neptunas!), chronikų Atrimpas ar Patrimpas, buvo dievas marių ir visokių vandenių ant žemės, suteikiantis laimę kareje ir naminių gerbuvį. Kropė (urnoje) pripildytame vandens ir uždengtame pėdu rugių, buvo ir pienulaikomas maitinamas šventas žaltys. Jį skaitė už globėją jureivių ir davėją derėjimų. Aukavo jam rugius, degino gentarą, kaipo geriausią vaisių po vandeninės karalystės. Kartais pamušdavo jam ant aukos mažus vaikus, sako Narbutas. Jo stabas stovėjo Romovėje po kairei Perkuno, pavidale žalčio, keliomis eilėmis susiraičiojusio. Žaltys buvo iš vario su galva jaunikačio, apvainikuota karūnos. Ant vienos Prūsų vėliavos buvo jis įvėidintas paveiksle jaunikačio su galva, varpomis apvainikuota; taip gi ir čion jis stovėjo po kairei Perkuno. Kunigas, kurs turėjo deti ant jo garbės aukas, rengėsi prie tokios iškilmės, tris dienas savę alkindamas, gulėdamas ant plikos žemės ir besimeldamas. Kraujas žmonių ar gyvulių, kurie pas ažuolo kamieną dievams ant garbės mirė, budavo ypačiai ant jo taškomas ir laistomas, nes kraujas suteikia vaisių.

Turbūt globėjas azerų, *Azerinis*, buvo tik vietiniu Audrupaties garbinimu. Lietuvių žvejai ir mareiviai turėjo gerai garbinti globėją vandenių, kurį kartais įsiveidyjo pavidale milžino dėl perstatymo vandenių galybės ir spēkos.

Čion pat priguli dievas jureivių *Dzivsvitis*¹⁾ (Dienšvitis?) ir *Bangputys*. Lietuvių Apoliumi buvo, regis, Bangputys, kurį įsiveidyjo kaipo milžiną, gyvenantį kur jurėse, kurio klausė vėjai: jis stabdė ir keldino bangas, glamonėjo ar kliudė jureivius, palei savo tikslą. Tai buvo didis dievas ant vandenių.

Dievė Baltųjų jurių — *Jura* — galėjo buti ano moteriška puse. *Upinė*, dievė šaltinių, upių ir vandenių garbino pakraščiuose vandenių, ypatingai gydančių. Padavimai šneka apie meilę jurių dievės, Juros, kuri maitinosi žuvelėmis, pusiau jas tik perplėsdama (iš to — vienpusės!), su prastu žveju, už ką įtužęs Perkunas suteškinęs su perkunija jos povandeninį palocių. Šmotai gentaro esą tai skeveldros suskaldyto palociaus karalienės Juros!²⁾

1) Dienšvitis (Dzivsvits) kaipo globėjas jurių ir marių dievas buvęs tankiai minimas per gyventojus Baltijos pajurių (anot Jucevyčiaus) ir žmonės leisdamiesi zuklauti į jures dainuodavę šitokę dainelę:

Plaukiam, plaukiam, brolyčiai,
Į jurelę, į marelę,
Į šaltąjį vandenėlį!
Dienšviteli padėk mums
Menkių, plėksnių sužvejoti,
Eldijoles padaboti.
Kad stovėsme vidur marės,
Musų katas (inkars) giliaus arias.
Tegul vėjas nepuč mums,
Musų katą turėk pats.
Dienšviti dievaiti,
Sergėk musų laivaitę.
Dienšviteli! Dienšviteli!

2) *Czelticėmis* (?) senovės Lietuviai vadindę dieves Baltųjų jurių, pavidale labai gražių moterių: apdaras jų buvo austas iš žuvies žvynių, padabintas perlais; ant galvos dėvėjo karanaitę iš gentaro. Seniausia iš jų buvo karalienė marės — Juraitė. Tos dievės turėjo labai dailų balsą (kaip Seirėnos!), buvo smarkios vyliugės jaunų ir gražių vyrų. Jei žu kokį išvydo ant kranto, tuojau savo dainomis ir grožybe masino pas savę. Štai viena iš jų dainų, užrašyta Jucevyčiaus:

Oi, žvejeli musų skaistus,
Pamesk vargus, šok į laivą:
Pas mus visad busi smagus,
Musų dainos duod linksmybę.
Duosme tau dovaną dievų,
Jei su mumis tu gyvensi;
Marės busi didžiu tėvu,
Ir meilingu musų busi.

Bėda tam, kurs panudo ant jų vyliugiško masinimo! Iš pradžių buvo labai meilios, glamonėjosi su juomi, iki ans nesutiko ant bendro apsibuvimo su jomis ant marės dugno, o potam apglėbime nusmaugdavo savo auką. Toms piktoms dvassėms kasmet dedavo aukas, po vieną iš visų menčių žuvių, pagautų jurėje, idant nekenktų jauniems žvejams.

Žvejys *Kastytis* gyvenęs prie ištakės šventosios upės į Baltąją jurę. Karalienė marės Juraitė, įsispoksojusi į gražumą jauno žvejo, įsimylėjo jį ir kas vakaras atvažiuodavo ant kalno, kurį vėliaus žmonės vadino Kastyčiu, pasimatyti su savo numylėtiniu. Neilgam tebuvo laimingi, nes Perkunas, sužinojęs tą slaptą sąėjimą, labai užpyko, kam dievė susiteršė mirtina meile; jis sviedė iš dangaus perkuniją, kuri, perdalinusi marės bangas, trenkė į karalienės gyvenamasias, ją pačią užmušė, o jos gentarinį palocių sutruškino į smulkias skeveldras. Kastytį gi Pramzius prikalė ant dugno marės prie uolos, ir prieš jį pametė lavoną jo numylėtinės, į kurį amžinai žiūrėdamas ans priverstas yra apverkti savo nelaimę.

Šiandien, kada sujūšintos marių bangos smarkiai atsiduria į pakraštį ir išduoda balsą, panėšinti į stugavimą, pajurių žmonės sako tai esant stenėjimu jaunojo žvejo, o išmestus gentaro gabalus laiko už liekanas palociaus karalienės Juraitės.

(Toliau bus.)

Apleidziant Tėvynę.

Kas mylinčią širdį paguos, suramys,
Jei meilė pavirs į kankynę?
Kas mano liudnumą dabar išblaškys,
Kad reikia apleisti tėvynę?
Ir kam gi aš liudnas kėsau ją palikt?
Ar man jos dejavims nubodo?
Ar laimę aš trokštu svetur kur užtikt,
Ant žirgo auksinio ką jodo?...

Dejuojančią tave po vargo našta,
Tėvyne! nenoriu matyti!
Tu priespaudos pančiais tamsiais surišta,
Nestengi vargų nus'kratyti...
Bet tave apleidžiu ne dėlei vargų—
Aš laimės neįieškau dėl savęs,
Nes laimė—tai laisvė tavųjų vaikų,
Ką trokšta numirti dėl tavęs!

Numirti už tave dabar da ne laiks—
Da spėsiu su broliais prazuti...
Kalėjimu grėšia man priespaudos vaiks,—
Tik neisiu veltai ten suputi!..
Kalėjimo sienos man skundo n'leis
Nuvargintų brolių, seselių;
Ir gandas „vienybės“ nuo manęs n'šeis—
Į kovą nežadįs širdelių!

Ir mano ta skundo ir keišto muza
Turėtų ten veikiai nutilti—
Pirmiaus neg paliautų krutinė silpna
Ant žmogėdžio prakeiksmą pilti...
Dėlto tai keliauju iš savo šalies—
Toli—kur už jurių, už marių.
Tik dėl darbininko, dėl vargšo dalies
Sugrįšiu gal švintant mus karei....

J. Memele.

Prakalbos

Dainos ir Deklamacijos!

Pittston, Pa. parengia dr-stės šv. Baltramiejaus 28 spalnio ant salės J. Andrusio 193 N. Main str. Prasidės 7 vakare. Užprašome visus kuoskaitlingiausią. Įžanga vyrams 10c., moterims dykai.

KOMITETAS.

Prakalbos ir Balūs!

Philadelphia, Pa. Lietuviškas Laisvės Kliubas 943 S. 2-tros ulyčios parengia apvaiskinėjimą 10-metinių sukaktuvių pamedėlio vakare 7:30. 24 d. Spalnio (Oct.). Prasidės paroda iš Kliubo namo ir trauks su muzike į salę New Pennsylvania Hall po nr. 28—32 S. 6 tos ulyčios. Bus prakalbos, o paskui balūs. Užkviečiame visus vietinius ir aplinkinius, o tikimės, kad busite viskuom užganėdinti.

Komitetas.

Ballus su Dainomis.

Plymouth, Pa., dr-stės šv. Dominiko 29 spalnio, ant salės F. Zdanavičiaus, prasidės 9 val. ryte ir trauksis iki 12 nakties. Įeiga 25 c. Maloniai užkviečiame visus prisilankyti.

Komitetas.

Biskutų atydos!

Tie mūsų vietaučiai, kurie supranta rusišką kalbą, o nori apsipazinti su Rosijos ir visavietiniu revoliucijiniu judėjimu, gali kreiptis pas manę reikalaudami įvairių toje kalboje socializmkų ir revoliucijinių rasztų, laikraszczių, apysakų ir tt.

J. O. Szirvydas,
401 E. Main str.
Plymouth, Pa.

Dr. J. Szliupas,

328 Federal str. Philadelphia, Pa.
47-50-A (Keystone Telephone)

Darbininkiškas Susirinkimas.

Neatbutinai reikia žinoti ir atsilankyti kiekvienam darbininkui ant šio susirinkimo kuris atsibus 23 spalnio (Octob.) š. m. Susirinkimas yra parengtas ant salės p. Draugelio 73 Grand str., Brooklyn, N.Y.

Bus apsvarstinejami politikiški žygiai ir darbinikiškas klausimas. Meldžiam neužmiršti, kad prasidės 2-ą val. po pietų. Kalbėtojai bus priesirengę tam tikslui, idant paaiškinti kiekvieną klausimą apie mūsų lietuvių darbininkų buvį šioj šalyj kur diena po dienos visa laisvė mainosi ant nelaisvės bei apsolutizmo. Maloniai kviečiame visus lietuvius darbininkus ir darbininkes kuo skaitlingiausią susirinkti ant šų prakalbų. Teipogi ir kapitalistiški tarnai, politikieriai, yra kviečiami, kad paaiškintų ir išduotų atskaitą prieš darbininkus iš savo budlerinių darbų.

Su guodone Lietuvos Sunų Dr-tės agitacijos *Komitetas.*

„Vienybės“ redakciją telephonas (PEOPLE'S telephone) 7145.

General P. A. Knox iš Pittsburgo ant Suvienuytų Valst. senatoriaus.

Dėlko ateiviai ukėsi turi skirti rinkimo dienoje visus republikonškus kandidatus valstijos senatus ir pasiuntinius.

Reprezentantai ir valstijos senatorius, išrinkti 8 Lapkričio per Pennsylvania žmones, bus sušaukti trumpam laike dėl išrinkimo Suvienuytų Valstijų senatoriaus. Senatorius P. A. Knox, kuris buvo paskirtas išbaigti laiką senatoriaus Quay, yra kandidatu ant tos vietos, ateiviai ukėsi turi pasistengti išrinkti jį.

Pennsylvania skiria du senatorius ant šešių metų. Vienas senatorius yra Boies Penrose, iš kurio ateiviai ukėsi užganėdinti, o antras tur but išrinktas.

Šita užduotė yra atliekama per reprezentantus ir valstijos senatorius, išrinktus Lapkrityje. Pareiga atei-

vių ukėsi yra tame, kad išrinkti visus republikonus valstijos senatorius ir reprezentantus. Siame tarpe turi suteikti daugybę balsų senatoriui Knox.

Valstijos senatoriai ir reprezentantai ne tik taiso vien valstijos tiesas, bet yra reikalinga turėti daugumą republikonų abiejuose butuose, neišskiriant legislaturas, kurios darbininkai reikalauja, du senatoriai Suvienuytų Valstijų, ši valstija stovi augščiausia taisyne tiesų.

Šitie žmonės yra renkami dėl reprezentavimo žmonių šios valstijos. Senatorius Penrose yra šiame office. Balsuotojai turi rupintis apie senatorių Knox.

Jo gyvenimas yra Pittsburge. Jis yra advokatas. Valstija kaip Pennsylvania tikisi turėti senatose augštus pasiuntinius, kaip senatoriai Penrose ir Knox.

Ponas Knox yra išmintingas ir teisingas žmogus, kaip advokatas, yra geras kalbėtojas ir sprendėjas visuomeniškų reikalų. Jeigu jis bus išrinktas, tai Pennsylvania turės užtarėją.

Kad jis yra tinkamas ant šito urėdo parodo tas, kad jis buvo prie prezidento Roosevelto už generališką advokatą, į kurią vietą yra tik keletas tinkančių. Jis yra praktiškas advokatas šioje šalyje, ir yra atsizymėjęs šiame office, ir įgavęs užsitikėjimą pas žmones.

Jo užpuolimas ant trustų dėl gerovės žmonių Suvienuytų Valstijų buvo pasekmingas, ir jisai patyrė, kad trustai stotasi augščiau tiesų, jisai nužemino juos.

Jisai kaip reprezentantas šios valstijos bus augščiausias žmogus, suprantantis tiesas ir reikalavimus žmonių. Jis kaip advokatas pažįstantis nacionališkas tiesas, gali padaryti daug gero šios valstijos žmonėms. Jis yra žmogus, kokio ateiviai ukėsi reikalauja, ir turi darbuotis ne tik vien dėl jo, bet ir dėl gerovės valstijos. Lengvai galite atsiekti išrinkdami visus republikonus.

Balsuokite už šiuos kandidatus:

Prezidentas	Theodore Roosevelt.
Vice-Prezi.	Char. W. Fairbanks.
Supreme Court	John P. Elkin.
Congresman	Henry W. Palmer.
Steto Senator	Sterling R. Catlin.

Reprezentatai:

1 District	Edward H. Williams.
2 "	George Ross.
3 "	David P. Reese.
4 "	Griffin E. Jones.
5 "	
6 "	Lorrie H. Holcomb.